

ВЪПРОС № 51:
**ПРЕКРАТЯВАНЕ НА
АДМИНИСТРАТИВНОКАЗАТЕЛНОТО
ПРОИЗВОДСТВО**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

- 1. Писмено предупреждение поради маловажност на случая.
- 2. Прекратяване на административнонаказателното производство с мотивирана резолюция
- 3. Сключване на споразумение по общия административнонаказателен процесуален ред.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- Чл. 53-54; чл. 58г от Закона за административните нарушения и наказания

ПИСМЕНО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ДО НАРУШИТЕЛЯ ПОРАДИ МАЛОВАЖНОСТ НА СЛУЧАЯ

- Наказващият орган издава наказателно постановление, с което налага на нарушителя съответно административно наказание, когато установи по несъмнен начин факта на извършеното нарушение, самоличността на лицето, което го е извършило, и неговата вина, *ако не са налице основания за прилагането на чл. 28 от ЗАНН* (чл. 53, ал. 1 от ЗАНН). За маловажен случай на административно нарушение наказващият орган не налага наказание на нарушителя, като го *предупреждава писмено*, че при извършване на друго административно нарушение от същия вид, представляващо маловажен случай, в едногодишен срок от влизането в сила на предупреждението, за това друго нарушение ще му бъде наложено административно наказание (чл. 28, ал. 1 от ЗАНН). Прилагането на разпоредбата, свързана с маловажния случай, е насочено към постигането на целите на *генералната превенция* на административнонаказателния процес. Този правен институт обуславя отпадане на наказуемостта.

МАЛОВАЖЕН СЛУЧАЙ

- **Маловажен случай** е този, при който извършеното нарушение от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община, с оглед на липсата или незначителността на вредните последици или с оглед на други смекчаващи обстоятелства, представлява по-ниска степен на обществена опасност в сравнение с обикновените случаи на нарушение или на неизпълнение на задължение от съответния вид (§1, т. 4 от ДР на ЗАНН).

КРИТЕРИИ ЗА КЛАСИФИЦИРАНЕ ОТ ОБЕКТИВНА СТРАНА НА ДЕЯНИЕТО КАТО МАЛОВАЖЕН СЛУЧАЙ

- От *обективна страна* най-съществен елемент е определянето на *степента на обществена опасност*. Тя очевидно е *по-ниска*, в сравнение с *обикновените случаи на нарушение или неизпълнение на задължение от съответния вид*. Критерии за нейното определяне са:
 - 1. естеството на нарушението – в различните клонове на административното материално право – специална част деянието може да е осъществено в областта на административното право на гражданите, на административноправния режим на територията, на стопанската дейност или нестопанската дейност. Следователно в сферата на административното право на гражданите може да засяга възникването, упражняването и прекратяването на административните права и задължения на физическите лица, в областта на административноправния режим на територията да е насочено срещу използването и защитата на сухопътната, водната, подземната и въздушната част от територията на Република България, в качеството ѝ на природен ресурс и обект на собственост, в сферата на административното стопанско право нарушението да е насочено срещу качествено осъществяване на търговската дейност и всяка друга дейност, осъществявана с цел печалба, в областта на административното нестопанско право нарушението да засяга реализирането на духовните и други нематериални потребности на гражданите;
 - 2. степен на засягане на обществените отношения (степен на обществена опасност), която може да се изрази чрез обстоятелствата, при които е извършено деянието;
 - 3. реално настъпили вреди – конкретни вреди, които имат материален характер (стойностният размер на предмета на митническата контрабанда) или настъпили морални вреди, обсъждане евентуално кога и при какви обстоятелства са настъпили, според видовете нарушения.

КРИТЕРИИ ЗА КЛАСИФИЦИРАНЕ ОТ СУБЕКТИВНА СТРАНА НА ДЕЯНИЕТО КАТО МАЛОВАЖЕН СЛУЧАЙ

- От *субективна страна* към съществените елементи на деянието спадат:
 - 1. изследване на вината и нейните форми;
 - 2. отчитане на т. нар. *обща характеристика* на личността, като например било ли е санкционирано лицето по други поводи, има ли системност на неправомерно поведение и др.;
 - 3. изследване на целите и подбудите на дееца;
 - 4. изследване мотивите на дееца;
 - 5. *допълнителни фактори* – наличие на съвина, провокиращо деянието поведение на трето лице и др.

СПЕЦИФИЧЕН КРИТЕРИЙ ЗА КЛАСИФИЦИРАНЕ ОТ ОБЕКТИВНА И СУБЕКТИВНА СТРАНА НА ДЕЯНИЕТО КАТО МАЛОВАЖЕН СЛУЧАЙ

- *Специфичен критерий* за квалификация на деянието като маловажен случай при обсъждане обективната и субективната страна, е посочен изрично в чл. 28, ал. 1 от ЗАНН. Критерият е *деянието да бъде първо нарушение* (основен времеви критерий).
- Условието за повторност е уредено в §1, ал. 2 от ДР на ЗАНН:
- Предвиденото наказание за **повторно** нарушение от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община се налага, когато нарушението от физическото лице или неизпълнението на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община е извършено в едногодишен срок от влизането в сила на акт, с който е наложено административно наказание за нарушение от същия вид или имуществена санкция за неизпълнение на задължение от същия вид, освен ако в специален закон е предвидено друго.
- **Нарушение от същия вид** от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община от същия вид е това нарушение от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община, което осъществява признаците на същия основен състав на административното нарушение, независимо дали осъществява признаците на квалифициран или привилегирован състав (§1, ал. 1, т. 6 от ДР на ЗАНН).

СПЕЦИФИЧЕН КРИТЕРИЙ ЗА КЛАСИФИЦИРАНЕ ОТ ОБЕКТИВНА И СУБЕКТИВНА СТРАНА НА ДЕЯНИЕТО КАТО МАЛОВАЖЕН СЛУЧАЙ

- *Специфичен критерий* за квалификация на деянието като маловажен случай при обсъждане обективната и субективната страна, е посочен изрично в чл. 28, ал. 1 от ЗАНН. Критерият е *деянието да бъде първо нарушение* (основен времеви критерий).
- Условието за повторност е уредено в §1, ал. 2 от ДР на ЗАНН:
- Предвиденото наказание за **повторно** нарушение от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община се налага, когато нарушението от физическото лице или неизпълнението на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община е извършено в едногодишен срок от влизането в сила на акт, с който е наложено административно наказание за нарушение от същия вид или имуществена санкция за неизпълнение на задължение от същия вид, освен ако в специален закон е предвидено друго.
- **Нарушение от същия вид** от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община от същия вид е това нарушение от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община, което осъществява признаците на същия основен състав на административното нарушение, независимо дали осъществява признаците на квалифициран или привилегирован състав (§1, ал. 1, т. 6 от ДР на ЗАНН).

ПОВТОРНО НАРУШЕНИЕ

- За да може второто нарушение да бъде квалифицирано като повторно, първото трябва да е извършено от *същия правен субект* (физическо лице или едноличен търговец или юридическо лице) и санкционирано от *същия административнонаказващ орган* с наказателно постановление.
- Конкретните проявления на института на *повторното нарушение* са следните:
 - 1. когато правната норма съдържа (освен член и алинеи) и точки, за да е налице повторност, трябва да се касае за административни нарушения по една и съща точка;
 - 2. когато съставите са очертани в алинеи, нарушенията трябва да са по една и съща алинея, а когато правилото за поведение е отразено в член, без алинеи и точки, двете нарушения трябва да са по един и същ член;
 - 3. когато един текст съдържа два или повече различни състава на административното нарушение (подвидове административни нарушения) и първият път е осъществен съставът по едното нарушение, ще е налице повторност, ако вторият път е допуснато нарушение на друг състав от същия текст, защото пак ще има засягане на общата по вид разпоредба.

ПОВТОРНО НАРУШЕНИЕ

- Основните характеристики, определящи *повторността*, са.
- 1. Времеви критерий – деянието да е извършено в рамките на една година от влизане в сила на акта за наказване §1, ал. 2 от ДР на ЗАНН.
- 2. Материалноправни критерии:
 - 2.1. деянието е „нарушение от същия вид“, като тези критерии биха били приложени при квалификация на деянието като маловажен случай по чл. 28 от ЗАНН:
 - а) размер на настъпилите вреди (вредоносен резултат);
 - б) стойност на предмета на нарушението;
 - в) особености на поведението на дееца;
 - г) множество други нарушения на дееца;
 - д) обща преценка на обществената опасност;
 - 2.2 деянието отново да представлява маловажен случай.
- От този критерий има изключения. Случаят не е маловажен, независимо от относително малкото количество дървесина, предмет на административното нарушение и нейната стойност, тъй като практиката по прилагане на Закона за горите показва, че нарушенията от разглеждания вид обичайно имат за предмет именно неголеми количества дървесен материал. В този смисъл, обществената опасност на деянието не е по-ниска в сравнение с обикновените случаи на нарушение.

СЪЩИЯТ ОСНОВЕН СЪСТАВ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО НАРУШЕНИЕ, НЕЗАВИСИМО ДАЛИ ОСЪЩЕСТВЯВА ПРИЗНАЦИТЕ НА КВАЛИФИЦИРАН СЪСТАВ

- *Квалифициран състав* е този, за който се предвижда по-тежко административно наказание от това на основния състав поради наличието на квалифициращи (отежняващи) обстоятелства:
- Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия:
- Чл. 25. (1) За извършени противообществени прояви по чл. 21, т. 1-10 се налага *глоба от 1000 до 2000 лв.* и забрана за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина за срок от една до две години (основен състав).
- Чл. 25. (3) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно, се налага безвъзмезден труд в полза на обществото от 60 до 140 часа или *глоба от 3000 до 5000 лв.*, както и забрана за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина за срок от три до 5 години, срокът на която се присъединява към неизтърпяната част от същата по вид принудителна административна мярка, ако такава е била наложена (квалифициран състав).

СЪЩИЯТ ОСНОВЕН СЪСТАВ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО НАРУШЕНИЕ, НЕЗАВИСИМО ДАЛИ ОСЪЩЕСТВЯВА ПРИЗНАЦИТЕ НА ПРИВИЛЕГИРОВАН СЪСТАВ

- *Привилегирован състав* е този, за който се предвижда по-леко административно наказание от това на основния състав поради наличието на квалифициращи (смегчаващи) обстоятелства:
- Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия:
- 25. (1) За извършени противообществени прояви по чл. 21, т. 1-10 се налага *глоба от 1000 до 2000 лв.* и забрана за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина за срок от една до две години (основен състав).
- Чл. 25. (6) Когато противообществената проява е извършена от лица, поставени под запрещение, на техните родители, съответно настойници или попечители, се налага *глоба от 500 до 1500 лв.* (привилегирован състав).

ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

- Прилагайки тази разпоредба, наказващият орган всъщност освобождава от административнонаказателна отговорност, а това освобождаване не може да почива на преценка по целесъобразност. Изразът в закона „може“ не обуславя действие при „оперативна самостоятелност“, а означава възлагане на компетентност. Отнася се за особена компетентност на наказващия орган за произнасяне по специален, предвиден в закона ред, а именно – при наличие на основанията по чл. 28 от ЗАНН, да не наложи наказание и да отправи предупреждение, от което произтичат определени законови последици. Ако се приеме становището за преценка по целесъобразност, биха се създали условия за неравно третиране на нарушителите в сходни по съдържанието си случаи. Такъв подход би влязъл в противоречие с принципа за равенство на гражданите пред закона, закрепен в чл. 6, ал. 2 от КРБ. Преценката за „маловажност на случая“ подлежи на съдебен надзор. В неговия обхват се включва и проверката за законосъобразност на преценката по чл. 28 от ЗАНН. Когато съдът констатира, че предпоставките на чл. 28 от ЗАНН са налице, но наказващият орган не го е приложил, това е основание за отмяна на наказателното постановление поради издаването му в противоречие със закона.
- При маловажните случаи административнонаказващият орган се произнася като административнонаказателна юрисдикция, въпреки че не налага административно наказание. Вместо това, той *освобождава нарушителя от административнонаказателна отговорност*, като го предупреждава писмено, че при повторно извършване на нарушение от същия вид в едногодишен срок, дори то отново да е маловажен случай, ще му бъде наложено административно наказание.

РЕКВИЗИТИ НА ПИСМЕНОТО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ

- *Писменото предупреждение* при маловажен случай съдържа:
 - 1. датата и мястото на издаването му;
 - 2. собственото, бащиното и фамилното име и длъжността на лицето, което го е издало;
 - 3. датата на акта, въз основа на който се издава, и името, длъжността и местослуженето на актосъставителя;
 - 4. собственото, бащиното и фамилното име на нарушителя, точния му адрес, единен граждански номер, а в случай че е чужденец - имената, точния адрес, дата на раждане, а ако има информация за това - и място на раждане, по паспорт или заместващ го документ за пътуване с посочване на номер, дата на издаване и издател на документа;
 - 5. описание на нарушението и обстоятелствата, които сочат, че е маловажен случай;
 - 6. законовите разпоредби, които са нарушени;
 - 7. предупреждението;
 - 8. вещите, които се отнемат в полза на държавата;
 - 9. разпореждането с веществените доказателства;
 - 10. в какъв срок и пред кой съд подлежи на обжалване;
 - 11. подпис на органа, който го издава(чл. 28, ал. 2 от ЗАНН).

ВРЪЧВАНЕ НА ПИСМЕНОТО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ

- Препис от писменото предупреждение се връчва срещу подпис на нарушителя и на поискалия обезщетение, освен ако нарушителят е поискал да му бъде връчено чрез изпращане на съобщение до персонален профил, регистриран в информационната система за сигурно електронно връчване като модул на Единния портал за достъп до електронни административни услуги по Закона за електронното управление.
- Когато нарушителят или поискалия обезщетение не се намери на посочения от него адрес, а новият му адрес е неизвестен, наказващият орган отбелязва това върху наказателното постановление и то се счита за връчено от деня на отбелязването.
- В случай че с предупреждението е извършено разпореждане с веществени доказателства или са отнети в полза на държавата вещи, които не принадлежат на нарушителя, препис от предупреждението се връчва на техния собственик (чл. 28, ал. 3, изр. 2 от ЗАНН).
- Правилата се прилагат и за маловажен случай на административни нарушения, извършени от непълнолетни, съответно и за маловажен случай на неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община (чл. 28, ал. 5-6 от ЗАНН). Правилата не се прилагат, когато в закон е предвидено друго.

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО С МОТИВИРАНА РЕЗОЛЮЦИЯ

- Съгласно чл. 34, ал. 1 от ЗАНН *не се образува* административнонаказателно производство, а образуваното се *прекратява*, когато:
 - а) нарушителят е починал;
 - б) нарушителят е изпаднал в постоянно разстройство на съзнанието;
 - в) това е предвидено в закон или указ (чл. 34, ал. 1, изр. 1 от ЗАНН);
 - г) не е съставен АУАН в продължение на *три месеца от откриване на нарушителя* или ако е *изтекла една година от извършване на нарушението* (чл. 34, ал. 1, изр. 2 от ЗАНН);
 - д) не е съставен акт за установяване на нарушението в продължение на *три месеца от откриване на нарушителя* за митнически, данъчни, екологични и валутни нарушения, както и по Изборния кодекс, Закона за политическите партии, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за дружествата със специална инвестиционна цел и за дружествата за секюритизация, Закона за прилагане на мерките срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, част втора, част втора „а“ и част трета от Кодекса за социално осигуряване, Кодекса за застраховането и на нормативните актове по прилагането им и по Закона за регистър БУЛСТАТ или ако са *изтекли две години от извършване на нарушението* чл. 34, ал. 1, изр. 2 от ЗАНН);

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО С МОТИВИРАНА РЕЗОЛЮЦИЯ

- Съгласно чл. 34, ал. 1 от ЗАНН *не се образува* административнонаказателно производство, а образуваното се *прекратява*, когато:
 - е) не е съставен АУАН в продължение на *шест месеца* от откриване на нарушителя или ако са изтекли *повече от пет години от извършване на нарушението* за нарушение на нормативен акт, уреждащ бюджетната, финансово-стопанската и отчетната дейност по чл. 32, ал. 1, т. 1 от Закона за държавната финансова инспекция, както и за нарушение на нормативен акт, уреждащ хазартната дейност и мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и за нарушение на Закона за енергетиката, Закона за енергията от възобновяеми източници и подзаконовите нормативни актове по прилагането им, на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ, L 326/1 от 8 декември 2011 г.), както и за нарушение на Закона за независимия финансов одит, Закона за платежните услуги и платежните системи (чл. 34, ал. 2 от ЗАНН).
 - Константна е съдебната практика и правна теория, че тримесечният срок за съставяне на акт за установяване на административно нарушение (в случая за неизпълнение на задължение към държавата) по чл. 34, ал. 1 от ЗАНН, започва да тече от датата на узнаване, установяване на извършеното нарушение и на неговият автор от страна на компетентния орган да състави АУАН. Нарушението се счита за установено, а неговият автор се смята за открит тогава, когато в писмен документ, в показания на свидетели или в личното волеизявление на дееца, се съдържат достатъчно данни за осъществен от обективна и субективна страна състав на административно нарушение, както и безпротиворечиви и достатъчно данни по отношение на неговото авторство, като тези данни следва да са станали известни на съответния компетентен орган да състави АУАН, а не на друг орган.

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО С МОТИВИРАНА РЕЗОЛЮЦИЯ

- Когато е съставен акт за установяване на административно нарушение за две или повече нарушения, наказващият орган може да прекрати производството на основанията по-горе и само по отношение на някое от нарушенията (чл. 54, ал. 2 от ЗАНН).
- Когато наказващият орган прекратява производството с мотивирана резолюция, постановява да се върнат иззетите вещи, освен ако притежаването им е забранено, или да се заплати тяхната равностойност при подлежащите на бързо разваляне вещи. Вещите, притежаването на които е забранено, не се връщат, а с тях се постъпва по реда, установен в съответните нормативни актове.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ РЕКВИЗИТИ НА МОТИВИРАНАТА РЕЗОЛЮЦИЯ

- Задължителните реквизити на резолюцията са:
- 1. собственото, бащиното и фамилното име и длъжността на лицето, което я е издало;
- 2. датата на издаването и номера на резолюцията;
- 3. датата на акта, въз основа на който е образувана преписката, и името, длъжността и местослуженето на актосъставителя;
- 4. собственото, бащиното и фамилното име, точния адрес и единен граждански номер на лицето, срещу което е съставен актът, а в случай че е чужденец – имената, точния адрес, дата на раждане, а ако има информация за това – и място на раждане, по паспорт или заместващ го документ за пътуване с посочване на номер, дата на издаване и издател на документа;
- 5. описание на нарушението, за което е съставен актът;
- 6. законовите разпоредби, за нарушаването на които е съставен актът;
- 7. мотиви, които налагат прекратяване на производството;
- 8. вещите, които се отнемат в полза на държавата;
- 9. разпореждането с веществените доказателства;
- 10. в какъв срок и пред кой съд подлежи на обжалване (чл. 54, ал. 4 от ЗАНН).

ВРЪЧВАНЕ И СЪЩНОСТ НА МОТИВИРАНАТА РЕЗОЛЮЦИЯ

- Резолюцията се подписва от длъжностното лице, което я е издало. Препис от резолюцията, с която се прекратява административнонаказателното производство на основание се връчва на:
 - 1. лицето, срещу което е съставен актът за установяване на административно нарушение;
 - 2. пострадалия от нарушението, ако е направил искане пред наказващия орган за обезщетяване на причинените му вреди, като се уведомява за възможността да предяви иска си по общия ред;
 - 3. собственика на вещите, когато с резолюцията е извършено разпореждане с веществени доказателства или са отнети в полза на държавата вещи, а той не е лице по т. 1.
- В случаите, когато издава мотивирана резолюция за прекратяване на производството и не налага административно наказание, *наказващият орган се произнася като административнонаказателна юрисдикция*. В тази хипотеза отново решава правен спор относно това извършено ли е или не административно нарушение, виновно ли е извършено и кой го е извършил. *Мотивираната резолюция е правораздавателен акт според административноправната доктрина.*

СКЛЮЧВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕ ПО ЗАНН

- Споразумението в процесуалните отношения е институт, познат вече на Административнопроцесуалния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс. След промените на Закона за административните нарушения и наказания през 2020 г. намери своето отражение и в административнонаказателния процес (чл. 58г от ЗАНН). Отсъствието на предварително установени ограничения относно вида на административните нарушения, за които е възможно сключването на споразумение, свидетелства, че идеята на законодателя е била да се обхване целият спектър от административни нарушения.
- То е резултат на правораздавателната дейност на административнонаказващите органи, за което е необходимо решаването на правен спор след съответно сезиране, при спазване на елементарно състезателно производство, в условията на независимост и самостоятелност, като спорът не може да бъде пререшаван, тъй като решението, постановено при осъществяването на тази дейност, се ползва с особена стабилност, наречена *сила на пресъдено нещо*.

ДЕЙСТВИЯ ПРЕДИ СКЛЮЧВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- При подписване на акта на нарушителя се връчва препис от него срещу разписка, а в акта се отбелязва датата на неговото подписване. При връчване на препис от акта нарушителят се уведомява писмено за правото му в 14-дневен срок да отправи предложение до наказващия орган за *склучване на споразумение за приключване на административнонаказателното производство* (чл. 43, ал. 5 от ЗАНН).
- Това означава, че се пристъпва към доброволното бързо решаване на един правен спор; облекчава се и се ускорява процедурата по събиране на държавните вземания със санкционен произход; разтоварва се съдебната система от нерешени правораздавателни спорове.

ПРЕДПОСТАВКИ ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- а) да е образувано административнонаказателно производство по правилата на ЗАНН;
- б) да отсъства пречка за неговото подписване от хипотезите по (чл. 58г, ал. 2 от ЗАНН);
- в) да е постигнато съгласие по спорните въпроси, изброени в чл. 58г, ал. 3 ЗАНН;
- г) постигнато е съгласие относно вида и размера на наказанието (чл. 58г, ал. 4, т. 7 ЗАНН);
- д) става въпрос за правен спор относно административните наказания, които се налагат от административнонаказващия орган, а не тези, налагани от съда на основание чл. 58б от ЗАНН; чл. 1 от УБДХ; чл. 25 от ЗООРПСМ и чл. 306 от АПК.

ПРАВНА СЪЩНОСТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

• **Споразумението** е писмен юридически алтернативен и приравнен на наказателното постановление по отношение на своите правни последици правораздавателен акт, с който на фазата на налагане на административно наказание се постига съгласие между нарушителя и административнонаказващия орган по въпросите: 1) има ли извършено деяние, 2) съставлява ли деянието нарушение, 3) правната му квалификация, 4) извършено ли е то от лицето, срещу което е съставен актът за установяване на административно нарушение, 7) извършено ли е виновно; сключен в предвидения в закона срок; с одобрението на който наказващият орган прекратява административнонаказателното производство и се произнася по стоящия пред него правен спор като административнонаказателна юрисдикция.

ПРИЛОЖИМОСТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- Производството за сключване на споразумение при прекратяване на административнонаказателното производство, с което се налага административно наказание, се отнася до нарушителите – физически лица, но и до еднолични търговци и юридически лица (чл. 58г, ал. 16 от ЗАНН).
- Административнонаказателното производство може да приключи със споразумение между наказващия орган и нарушителя, сключено в едномесечен срок от получаване на преписката, ако не са налице основанията за недопустимост.

НЕДОПУСТИМОСТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- *Недопустимост* на споразумението е налице в следните хипотези:
 - 1. Когато специален закон предвижда специални правила за сключване на споразумение при извършване на административно нарушение (Кодекс на труда, Закон за акцизите и данъчните складове, Закон за митниците и др.).
 - 2. Когато срещу същото лице за същото деяние има влязло в сила наказателно постановление, предупреждение по чл. 28 от ЗАНН, споразумение или влязъл в сила съдебен акт поради причина, че би се нарушил принципът „non bis in idem“.
 - 3. След изтичане на 6-месечния срок от съставянето на акта образуваното административнонаказателно производство следва да се прекрати, ако в този срок не е издадено наказателно постановление. Споразумение след този срок е равносилно на заобикаляне на предвидения в закона давностен срок. Аргумент за недопустимостта на споразумението се съдържа в разпоредбата на чл. 54, ал. 1, т. 6 от ЗАНН, съгласно която: наказващият орган прекратява административнонаказателното производство с мотивирана резолюция, когато в срока по чл. 34, ал. 3 не е издадено наказателно постановление, нарушителят не е предупреден по реда на чл. 28 или не е сключено споразумение за приключване на производството (чл. 54, ал. 1, т. 6 във връзка с чл. 34, ал. 3 от ЗАНН).
 - 4. При маловажен случай на административно нарушение, когато наказващият орган не налага наказание на нарушителя, а го предупреждава писмено според изискванията на закона (чл. 28, ал. 1 от ЗАНН).

НЕДОПУСТИМОСТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- *Недопустимост* на споразумението е налице в следните хипотези:
- 5. При повторно допуснато нарушение, фактическият състав на който включва:
 - 5.1. две административни нарушения от един и същ вид по смисъла на § 1, ал. 1, т. 6 от ДР на ЗАНН, извършени от едно и също лице;
 - 5.2. с влязъл в сила акт, с който на нарушителя е наложено административно наказание за първото нарушение;
 - 5.3. предвиденото в закона наказание за повторно нарушение;
 - 5.4. срокът, който е изтекъл между влизането в сила на акта, с който на нарушителя е наложено административно наказание за първото административно нарушение, и извършването на второто административно нарушение, е по-малък от една година (чл. 58г, ал. 2, т. 1 от ЗАНН).
- 6. При нарушение, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на акт, с който на нарушителя е наложено административно наказание за нарушение от същия вид, извън случаите по т. 1 (чл. 58г, ал. 2, т. 2 от ЗАНН).
- 7. При издадено предупреждение за нарушение от същия вид, когато за първото административно нарушение лицето не е наказано за множество административни нарушения от един и същ вид, а административнонаказателното производство по първото нарушение е приключило с предупреждение (чл. 58г, ал. 2, т. 2 от ЗАНН).

НЕДОПУСТИМОСТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- *Недопустимост* на споразумението е налице в следните хипотези:
- 8. Когато деянието, за което е съставен акт за установяване на административно нарушение, съставлява престъпление; споразумение се допуска, в случай че производството пред наказващия орган е образувано, след като е прекратено от съда или прокурора или прокурорът е отказал да образува наказателно производство и е препратено на наказващия орган (чл. 58г, ал. 2, т. 3 от ЗАНН).
- 9. Когато признанието на нарушителя не се подкрепя от събраните доказателства по преписката (чл. 58г, ал. 2, т. 4 от ЗАНН).
- 10. Когато за извършеното административно нарушение законът предвижда налагане на административните наказания „безвъзмезден труд в полза на обществото“ или „задържане в териториална структура на Министерството на вътрешните работи“ (чл. 58а, чл. 58б и чл. 58в от ЗАНН).

ПРОЦЕДУРА ПО СКЛЮЧВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- Отправянето на покана за постигането на споразумение се осъществява в рамките на 14 дни, който срок започва да тече от различни дати за двете страни. Наказващият орган прави предложение за сключване на споразумение в 14-дневен срок от получаване на преписката от актосъставителя, а нарушителят може да направи предложение в 14-дневен срок от връчването на акта (чл. 58г, ал. 1 от ЗАНН).
- За валидността на споразумението е необходимо спазването на *писмена форма* и постигането на съгласие между страните по следните въпроси:
 - 1. има ли извършено деяние;
 - 2. съставлява ли деянието нарушение;
 - 3. правната квалификация на деянието;
 - 4. извършено ли е деянието от лицето, срещу което е съставен актът за установяване на административно нарушение;
 - 5. деянието извършено ли е виновно (чл. 58г, ал. 3).

ПРОЦЕДУРА ПО СКЛЮЧВАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- Когато със споразумението се налага административно наказание *глоба* – самостоятелно или с друго наказание, наказващият орган определя глобата в размер на 70 на сто от минимума или от точно определения размер, предвиден за извършеното нарушение, а когато в закона не е предвиден минимум, наказващият орган определя размера на глобата в размер не повече от 70 на сто от половината от максимума (чл. 58г, ал. 8, изр. 1 от ЗАНН).
- Когато със споразумението е наложено административно наказание глоба, нарушителят приема да заплати размера на глобата в 14-дневен срок от сключването на споразумението (чл. 58г, ал. 10 от ЗАНН).
- Другите административни наказания се определят *в границите на наказанието*, предвидено за извършеното нарушение, като се вземат предвид: 1) тежестта на нарушението; 2) подбудите за неговото извършване и 3) другите смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства, както и 4) имотното състояние на нарушителя. Заменяването на предвидените за нарушенията наказания с по-леки по вид не се допуска освен в случаите, предвидени по отношение на непълнолетните, когато административното наказание глоба се заменя с обществено порицание, без се допуска определяне на наказание под предвидения най-нисък размер на наказанието временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност (чл. 58г, ал. 8, изр. 2 във връзка с чл. 27, ал. 1-4 от ЗАНН).

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ РЕКВИЗИТИ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- 1. датата на сключване на споразумението;
- 2. собственото, бащиното и фамилното име и длъжността на наказващия орган;
- 3. собственото, бащиното и фамилното име на нарушителя, точния му адрес и единен граждански номер, а в случай че е чужденец - имената, точния адрес, дата на раждане, а ако има информация за това - и място на раждане, по паспорт или заместващ го документ за пътуване с посочване на номер, дата на издаване и издател на документа;
- 4. датата на акта, въз основа на който е образувано производството, и името, длъжността и местослуженето на актосъставителя;
- 5. описание на нарушението, датата и мястото, където е извършено, обстоятелствата, при които е извършено, както и на доказателствата, които го потвърждават;
- 6. законовите разпоредби, които са били нарушени виновно;
- 7. вида и размера на административното наказание;
- 8. вещите, които се отнемат в полза на държавата;
- 9. разпореждането с веществените доказателства;
- 10. банкова сметка, по която да се заплати дължимата глоба. Споразумението се подписва от наказващия орган и от лицето, срещу което е съставен актът за установяване на административно нарушение (чл. 58г, ал. 4-5 от ЗАНН).

СПЕЦИАЛНО СЪДЪРЖАНИЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- Когато е съставен акт за установяване на административно нарушение за няколко нарушения, споразумение може да се сключи и *само за някое от нарушенията*. Тогава признанието на лицето, с което е сключено споразумение, не може да се използва като доказателство за виновността му за другите нарушения, за които е съставен актът за установяване на административно нарушение (чл. 58г, ал. 6-7 от ЗАНН).
- Съществува забрана със споразумението страните да се договарят режими на отнемане на вещи в полза на държавата, различни от тези, предвидени в ЗАНН при отнемане на вещи и предмети в полза на държавата. Когато със споразумението се извършва разпореждане с веществени доказателства или се отнемат в полза на държавата вещи, които не принадлежат на нарушителя, за сключването му е необходимо писмено съгласие на собственика на вещите, което става неразделна част от споразумението. В случай че собственикът не даде съгласие за разпореждане с веществени доказателства или за отнемане на вещи в полза на държавата или не може да бъде открит, наказващият орган се произнася по въпроса за веществените доказателства и за отнемането на вещите в полза на държавата с наказателно постановление, което подлежи на оспорване пред съд (чл. 58г, ал. 9 от ЗАНН). Когато до сключване на споразумението пострадалият е направил искане пред наказващия орган за обезщетяване на причинените му вреди, административнонаказващият орган го уведомява за сключеното споразумение и за възможността да предяви иска си по общия ред (чл. 58г, ал. 12 от ЗАНН).

ВЛИЗАНЕ В СИЛА И ПРАВНО ЗНАЧЕНИЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

- Споразумението влиза в сила от датата на подписването му, а ако с него е наложено административно наказание глоба, то влиза в сила от датата на заплащане на глобата. Споразумението е окончателно и има последиците на влязло в сила наказателно постановление (чл. 58г, ал. 11 от ЗАНН).
- Споразумението е приравнено на наказателно постановление по това, че е правораздавателен акт, с който се налага административно наказание и веднъж подписано, не може да бъде оттегляно от наказващия орган, нито решенията с него въпроси могат да бъдат пререшавани. Тези характеристики показват, че то става стабилно по отношение на органа, който го е издал, същото влиза в сила с подписването му, без да подлежи на съдебен надзор, следователно още с подписването му то влиза в сила и *притежава сила на пресъдено нещо*.

ИЗДАВАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ

- Административнонаказващият орган *издава наказателното постановление* при:
 - 1. неплащане на глобата в 14-дневен срок от сключването на споразумението, като издава два самостоятелни акта:
 - 1.1. обявява, че споразумение не е постигнато в мотивирано постановление, което не подлежи на обжалване и протест, и
 - 1.2. издава наказателно постановление (чл. 58г, ал. 13 от ЗАНН);
 - 2. непостигане на споразумение, без да може да ползва признанието на лицето, срещу което е съставен акт за установяване на административно нарушение като доказателство за виновността му, по въпросите: има ли извършено деяние; съставлява ли деянието нарушение; правната квалификация на деянието; извършено ли е деянието от лицето, срещу което е съставен актът за установяване на административно нарушение; деянието извършено ли е виновно (чл. 58г, ал. 14 от ЗАНН).

ИЗДАВАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ

- Съгласно чл. 58г, ал. 15 от ЗАНН издаването на наказателно постановление, без да е направено предложение за сключване на споразумение от страна на административнонаказващия орган *не съставлява съществено нарушение на процесуалните правила.*
- Научната доктрина (Сивков, Ц. Споразумението по ЗАНН. В: *Норма*, 2021 (2), с. 143) се изказва критично за това законодателно решение, като с основание разглежда този нормативен подход като средство администрацията да се постави в по-благоприятно положение – да преценява дали да прави предложение или не и ако не го направи, да не понесе санкция, което е неприемливо, защото така ѝ се предоставя възможност за преценка (оперативна самостоятелност), несъвместима с административнонаказателното производство (по същината си с репресивен характер).

ВЪПРОСИ

- Каква е дефиницията за „маловажен случай“?
- Кои са признаците на маловажния случай?
- Кога не се прилага маловажен случай?
- Какво съдържа писменото предупреждение до нарушителя при маловажен случай?
- Кои са основанията за прекратяване на административнонаказателното производство с мотивирана резолюция?
- Каква е дефиницията на споразумението по ЗАНН и неговата правна същност?
- В кои случаи не е допустимо сключването на споразумение?
- По кои случаи се сключва споразумението по ЗАНН?
- Кои са задължителните реквизити на споразумението по ЗАНН?